

Ministerie van Justitie en Veiligheid
t.a.v. de Minister
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Arnhem, 16 december 2020

Betreft: "Consultatie wetsvoorstel verbetering bestrijding heling"

Geachte heer Grapperhaus,

De Branchevereniging Kringloopbedrijven Nederland (BKN) voelt zich genoodzaakt te reageren op het wetsvoorstel verbetering bestrijding heling.

Voor we dat doen zullen we ons eerst aan u voorstellen. Want waar uw collega's van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat ons al kennen, zijn wij voor uw ministerie vermoedelijk nog onbekend. De genoemde feiten en cijfers die wij in deze brief noemen zijn van belang om de impact van het wetsvoorstel op onze branche in beeld te brengen.

Branchevereniging Kringloopbedrijven Nederland (BKN)

BKN vertegenwoordigt een 60 tal grote non-profit kringlooporganisaties in Nederland, met bij elkaar 215 winkels verspreid over het land. Deze kringlooporganisaties werken onder de noemer "100%kringloop" aan een gedeelde doelstelling, namelijk het bevorderen van een inclusieve samenleving en het bijdragen aan een circulaire economie. Dit doen zij hoofzakelijk door 'om niet' gebruikte goederen in te zamelen en deze vervolgens (al dan niet na bewerking) te verkopen. Hierbij waren in 2019 bijna 11.000 mensen betrokken waarvan ongeveer 1/3 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (de zogenaamde doelgroepen). Deze 11.000 mensen zijn goed voor ca 6.300 FTE.

In 2019 werd een recordhoeveelheid van spullen ingezameld bij burgers, namelijk 150 miljoen kg (dat zijn grosso modo 100 miljoen verschillende artikelen). 69 miljoen kg van deze goederen vond een nieuwe eigenaar. Dit leverde een besparing op van 130 miljoen kg vermeden CO2-uitstoot. Het gaat hier dus om een gigantische hoeveelheid goederen die wordt ingezameld en verkocht door onze kringloopwinkels.

Omdat onze leden over relatief grote winkels beschikken, hebben onze leden circa 60% marktaandeel in de handel/verkoop van tweedehands goederen (binnen SBI-code 47793). Van de resterende 40% marktaandeel schatten wij in dat daarvan de helft eveneens non-profit is en de goederen 'om niet' verzamelt, en de andere helft commerciële winkels zijn die de goederen veelal zullen inkopen. Er bestaat dus zoiets als een onderscheid tussen ideële- en commerciële kringloopwinkels. Andere voorbeelden van ideële / non-profit organisaties met kringloopactiviteiten zijn bijvoorbeeld Stichting Dorcas, Stichting Woord en Daad en Reshare van het Leger des Heils.

BKN beheert tot slot een kwaliteitskeurmerk, het Keurmerk Kringloopbedrijven® waarin onder meer transparantie, d.i. transparant werken, centraal staat. Dit Keurmerk is een verplichting voor BKN-leden. Daarom beschikken vrijwel alle leden van BKN over het Keurmerk. Nieuwe leden moeten binnen drie jaar aan de eisen voldoen. BKN organiseert zelf het toezicht door het periodiek laten uitvoeren van audits.

Effectiviteit DOR/DOL bij opsporing en vervolging van heling en de gevolgen ervan

Het maatschappelijk belang van uw wetsvoorstel, namelijk een effectievere bestrijding van heling, ondersteunen wij uiteraard volledig. Echter draagt een registratieplicht van gebruikte goederen voor ónze specifieke non-profit kringloopbranche daar niet aan bij.

Wij kennen een te verwaarlozen laag risicoprofiel ter zake van heling nu vrijwel alle verkochte goederen om niet (dat wil zeggen *niet* tegen betaling) worden verzameld en ingenomen. Dieven zijn er natuurlijk niet op uit om de door hen gestolen goederen gratis en voor niets aan onze leden van de hand te doen.

Het is zelfs zo dat er noch bij ons, noch bij onze leden wetenschap en ervaring is met heling. Ons zijn geen meldingen of casussen bekend waarbij een bij ons aangesloten kringlooporganisatie betrokken is geweest bij heling.

Daarnaast zou dit wetsvoorstel, als het op onze non-profit branche van toepassing zou worden, een immens grote administratieve last bij onze bedrijven neerleggen die we niet aankunnen en ook niet kunnen betalen. Van proportionaliteit is geen sprake bij de mogelijke tsunami aan administratieve belasting die op ons af dreigt te komen.

En tenslotte zou het wetsvoorstel potentieel grote negatieve gevolgen hebben voor andere beleidsterreinen. Hiermee doelen we vooral op gevolgen voor de circulaire economie en voor de inclusieve samenleving.

Registratieplicht ondoenlijk

Uit de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel wordt niet duidelijk wat de reikwijdte is van de registratieplicht ten aanzien van de categorieën van goederen. Zo wordt in dit wetsvoorstel voorgesteld om "*voor alle opkopers en handelaren van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen categorieën van gebruikte goederen en ongeregelde goederen landelijk voor te schrijven dat zij zich op het DOR aansluiten en goederen die onder de reikwijdte van deze regeling vallen, daarin registeren*".

De bedoelde categorieën van goederen zijn nog niet nader aangeduid omdat de bijbehorende AMvB er nog niet ligt.

Wij vragen u om de non-profit kringloopbranche integraal te ontzien door de 'gebruikte goederen en ongeregelde goederen' die o.m. worden verhandeld in door bij het BKN aangesloten kringloopbedrijven in de definiëring ervan in de AMvB uit te sluiten.

Zoals wij uit het wetsvoorstel (en de memorie van toelichting) opmaken, houdt de registratie onder meer in dat serienummer van het product, omschrijving van het product, inkoopdatum, inkoopprijs, persoonsgegevens van de aanbieder en verkoopdatum moeten worden geregistreerd. Dat zijn nogal wat handelingen voor een individueel product. Al deze registraties moeten handmatig in een systeem ingevoerd worden.

Hierboven hebben we al aangegeven dat er door de bij BKN aangesloten kringlooporganisaties jaarlijks circa 100 miljoen artikelen worden ingezameld. Hiervan wordt 40 tot 45% verkocht als 2^e hands goed.

Indien we (worst case) aannemen dat voor ieder product de volledige registratie moet worden doorlopen (inclusief de controle en registratie van persoonsgegevens van de afgever) dan voorzien wij dat gemiddeld voor een volledige registratie, als bedoeld in het wetsvoorstel, 15 minuten per product nodig is. We kunnen dan berekenen hoe groot de totale administratieve last is, zowel in uren als in geld, voor de bij BKN aangesloten kringlooporganisaties.

- Voor de registratie van 100 miljoen artikelen die door BKN leden worden ingezameld zijn dan jaarlijks 25 miljoen uren nodig. Op basis van 40 uur per week betekent dit circa 13.000 FTE. Dat is maar liefst twee keer het huidige personeelsbestand in FTE (huidig 6.300FTE).
- Totale administratieve lasten per kringloopwinkel: aantal ingezamelde producten 100 miljoen per jaar : 215 winkels = 465.000 per winkel x 15 minuten = 116.000 uren per winkel per jaar gemiddeld, ofwel 60 FTE per winkel.

Aangezien dit grotendeels betaald werk is, is het niet moeilijk voor te stellen dat de arbeidskosten exponentieel zullen toenemen.

Dit is volkomen onrealistisch en het kan niet van ons gevergd worden deze lasten te dragen en uit te voeren. En gezien de lage prijsstelling van onze goederen t.b.v de doelgroep in onze winkels kunnen wij dit onmogelijk doorberekenen.

Als we in herinnering brengen dat de BKN-leden een marktaandeel hebben van ca 60% van alle 2^e-hands winkels in Nederland (tweedehands kledingwinkels en markthandel daarbij niet meegerekend) en dat van de overige 2^e hands winkels circa 20% eveneens non-profit is en goederen ook om niet inzamelt, dan is de administratieve last voor alle non-profit kringloopwinkels landelijk navenant nog veel groter.

Impact op andere beleidsterreinen

Nederland streeft naar een volledig circulaire economie in 2050. Dit heeft mede tot doel om de CO₂-uitstoot terug te dringen. Kringloopbedrijven aangesloten bij BKN leveren een bijdrage aan de circulaire economie door de levensduur van goederen te verlengen. Dit is een vereiste die in ons huishoudelijk reglement en Keurmerk is opgenomen.

De circulaire economie is er bij gebaat dat burgers zo min mogelijk drempels ervaren bij het maken van de juiste keuzen. Hergebruik van goederen (levensduurverlenging) is één van de beste strategieën om de economie circulair te krijgen en onnodige CO₂-uitstoot te voorkomen. Kringloopbedrijven streven ernaar het burgers juist zo makkelijk mogelijk te maken om afstand te doen van hun gebruikte goederen, opdat die goederen een tweede leven kunnen krijgen. Ze willen koste wat kost voorkomen dat nog bruikbare spullen in het restafval terecht komen.

De registratieplicht zal op twee manieren belemmerend werken voor de circulaire economie. Het betreft enerzijds de gevolgen voor het verzamelen van gebruikte goederen en anderzijds de gevolgen voor het verkopen van gebruikte goederen.

Om met het laatste te beginnen. De administratieve lasten als gevolg van de registratieplicht werken kostprijsverhogend voor gebruikte goederen. Hiermee worden tweedehands goederen relatief duurder ten opzichte van nieuwe goederen.

De registratieplicht zoals in het wetsvoorstel aangekondigd levert niet alleen een grote administratieve last op voor de kringloopbedrijven, maar werpt ook grote drempels op voor burgers die hun spullen willen doneren. Hier spelen de factor tijd, moeite en privacy een rol. Om dit goed uit te leggen moeten we het inzamel- en sorteerproces van (non-profit) kringloopbedrijven beschrijven. In de huidige praktijk kunnen burgers zonder zich bekend te hoeven maken goederen doneren aan kringloopbedrijven.

Er zijn grofweg twee manieren van inzamelen.

1. In de meest gevallen brengen burgers hun gebruikte spullen zelf naar de kringloop. Vrijwel altijd gaat het om meerdere goederen tegelijkertijd. Daar worden de goederen aangenomen door een medewerker, op een kar of rolcontainer gezet en op een later moment worden de goederen gesorteerd en beoordeeld op geschiktheid voor verkoop in de winkel (eventueel na reparatie).
2. De andere manier van inzamelen is door middel van het ophalen (op afspraak) van gebruikte goederen. De burger maakt telefonisch of via internet een ophaalafpraak en het kringloopbedrijf haalt de goederen, op de afgesproken datum met een vracht/bestel auto op. Vaak worden meerdere adressen/ophaalafspraken gecombineerd. Na het rijden van de route worden de vracht/bestelauto's bij het kringloopbedrijf gelost en worden de ingezamelde goederen gesorteerd en beoordeeld op geschiktheid voor verkoop in de winkel (eventueel na reparatie).

In beide situaties kunnen de aanbieders van spullen deze snel, gemakkelijk en grotendeels anoniem overdragen.

Indien de ontdoeners (een term die gebruikt wordt in de afvalwetgeving) zich bekend zullen moeten maken (met persoonsgegevens) en producten die zij aanbieden geregistreerd moeten worden dan betekent dit ook voor burgers veel extra tijd en moeite, lange(re) wachtrijen bij de inname van kringloopbedrijven en afhakende burgers die er dan eerder voor zullen kiezen om hun spullen (anoniem) bij het restafval te gooien of naar de milieustraat te brengen. Eenmaal in het afval (op de milieustraat) is levensduurverlenging van producten niet meer mogelijk.

Als kringlooporganisaties veel minder (gratis) spullen binnenkrijgen om te verkopen, dan zullen zij verdwijnen. Daarmee verdwijnen ook veel banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Kortom, dit wetsvoorstel is een zeer grote bedreiging niet alleen voor de kringloopbranche, maar daarmee voor de circulaire economie en de inclusieve samenleving.

Minimaal risicoprofiel non-profit kringloopbedrijven

Maar het belangrijkste argument om de non-profit kringloopbranche uit te sluiten van registratieplicht blijft dat, gezien de aard en werkwijze van de aangesloten en niet-aangesloten non-profit kringlooporganisaties, zo'n registratieplicht niet zal bijdragen aan de verbetering van de bestrijding van heling en van enige proportionaliteit dus geen sprake is.

Non-profit kringloopbedrijven en zeker die welke zijn aangesloten bij BKN verkrijgen hun goederen hoofdzakelijk 'om niet' en kopen zeer beperkt in. In ons branchereglement is vastgelegd dat er maximaal 20% inkoop mag plaatsvinden. Vormen van inkoop zijn: partijen tweedehands kleding bij textielsorteerders en partijen tweedehands witgoed bij witgoedhandelaren. In de praktijk van onze leden wordt er nauwelijks van inkoop gebruik gemaakt en gaat het meestal slechts om enkele procenten inkoop.

Omdat de bij BKN aangesloten kringloopbedrijven voorts niet inkopen van particulieren, ontbreekt iedere prikkel tot het aanbieden van gestolen goederen door dieven en helers. Heling bij een bij BKN

aangesloten kringloopbedrijf is dus hoogst onwaarschijnlijk, feitelijk een contradictio in terminus.

De categorieën goederen die sporadisch wel worden ingekocht bij bedrijven lenen zich daarbij ook nog eens slecht voor diefstal en heling. Ten eerste omdat gebruikte kleding en witgoed zich nauwelijks lenen voor diefstal en dus ook niet voor heling. Ten tweede omdat de (commerciële) bedrijven bij wie de leden deze goederen inkopen nadat uw wetsontwerp wet is geworden alsdan - naar wij aannemen- wél (vanwege hun commerciële karakter bij de inkoop) een registratieplicht zullen hebben, zodat zij dan al gedaan hebben wat wij anders zouden/hadden moeten doen.

Resumerend

Wij vragen u gezien ons te verwaarlozen risicoprofiel dringend de non-profit branche van kringloopbedrijven te ontzien en van registratieplicht uit te sluiten. Toepassing van het wetsvoorstel op de bij ons aangesloten kringloopbedrijven draagt niet bij aan het doel van het wetsontwerp t.w. het verbeteren van de bestrijding van heling omdat er bij ons feitelijk geen sprake is van heling van goederen.

Heling loont alleen voor goederen die eenvoudig te stelen zijn en die een hoge waarde vertegenwoordigen. Dure fietsen, mobieltjes, tablets en computers, dure audiovisuele apparatuur, sieraden etc. Dergelijke producten worden bij de bij BKN aangesloten kringloopbedrijven sporadisch aangeboden. Simpelweg omdat de ontdoener ervan geen geld ontvangt voor wat hij aanbiedt.

Wij zijn ook bang voor grote negatieve gevolgen voor onze branche, de circulaire economie en de inclusieve samenleving als wij onder de beoogde registratieplicht zullen vallen.

Wij hopen spoedig met uw ministerie in contact te treden om desgewenst ons standpunt toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Leonie Reinders
Directeur BKN

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Reinders', with a long horizontal flourish extending to the right.